

OPINIE JURIDICĂ (repetată)

la proiectul de Lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor

EXPEDIATĂ PRIN E-MAIL ȘI PUBLICATĂ PE CRJM.ORG

Nr./Data:	35/23 din 21 iunie 2023
Destinatari:	Ministerul Justiției, secretariat@justice.gov.md Persoană de contact: Diana MELENCIUC, Șef secție interimar, Direcția elaborare acte normative, e-mail: diana.melenciuc@justice.gov.md
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org) Persoane de contact: Vladislav GRIBINCEA, Director de Program, e-mail: vladislav.gribincea@crjm.org ; tel: +373 22 843 601 Andrei NASU, Consilier juridic, e-mail: andrei.nasu@crjm.org ; tel: +373 68 493 169

Această opinie este prezentată Ministerului Justiției, în copie Cancelarie de Stat, în contextul **consultării publice repetate** a proiectul de Lege privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor (**număr unic 386/MJ/2023**), ajustat în baza avizelor și recomandărilor recepționate.

CRJM prezintă câteva propuneri de îmbunătățire a proiectului de lege. Acestea se referă în principal la:

- lărgirea cercului de subiecți supuși evaluării externe cu procurorii membri ai CSP, judecătorii și procurorii care nu au promovat pre-vettingul precum și primii clasati în concursurile pentru funcțiile supuse vettingului;
- reintroducerea interdicțiilor pentru persoanele care renunță la vetting și demisionează din sistem de adopta acte de dispoziție până la aprobarea demisiei și de a reveni în sistemul judecătoresc și în procuratură;
- reglementarea mai clară a remunerării membrilor naționali ai Comisiei de Vetting, deoarece formula menținută din Legea 26/2022 nu mai este valabilă;
- introducerea unei imunități suficiente pentru a proteja cu adevărat membrii comisiilor de vetting și secretariatul comisiilor;
- ajustarea criteriilor de evaluare a judecătorilor și procurorilor pentru a asigura cu adevărat o evaluare declină și credibilă;
- reintroducerea obligației de publicare a audierilor publice, pentru a spori încrederea în vetting și a proteja comisiile de atacuri;
- îmbunătățire a mecanismului de redactare și aprobare a raportului de evaluare, inclusiv prin acordarea unei ponderi sporite votului membrilor străini ai comisiilor;
- introducerea dreptului comisiilor de evaluare de a contesta hotărârile CSM prin care nu sunt urmate recomandările sale.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Propunerile și comentariile punctuale sunt anexate. Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice detalii sau clarificări suplimentare.

Cu deosebit respect,

Ilie Chirtoacă

Președinte

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Nr.	Textul existent sau propus de autorii proiectului	Modificări propuse de CRJM <i>(formulările în legătură cu care se propune eliminarea au fost tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)</i>	Argumente/Comentarii
1	<p>Articolul 3. Subiecții evaluării (1) În temeiul prezentei legi sunt evaluați:</p> <p>d) procurorii care au exercitat funcția de procuror-șef al unei procuraturi și de adjunct al procurorului-șef al unei procuraturi, inclusiv interimatul acestor funcții pentru o perioadă mai mare de un an, începând cu 1 ianuarie 2017, inclusiv cei care le exercită la data intrării în vigoare a prezentei legi;</p>	<p>Articolul 3. Subiecții evaluării (1) În temeiul prezentei legi sunt evaluați:</p> <p>d) procurorii care au exercitat funcția de procuror-șef al unei procuraturi și de adjunct al procurorului-șef al unei procuraturi, <u>membrii al Consiliului Superior al Procurorilor</u>, inclusiv interimatul acestor funcții pentru o perioadă mai mare de un an, <u>începând cu din 1 ianuarie 2017, inclusiv cei care le exercită până</u> la data intrării în vigoare a prezentei legi;</p>	<p>Propunem includerea în lista subiecților evaluării a procurorilor care au exercitat funcția de membru al Consiliului Superior al Procurorilor, având în vedere importanța acestor funcții pentru sistem și importanța deciziilor luate de către aceștia. Completarea cu o referință la Consiliul Superior al Magistraturii nu este necesară având în vedere că toți membrii CSM au demisionat, iar unicul membru rămas oricum va fi evaluat, fiind judecător al curților de apel</p>
2	<p>e) procurorii procuraturilor specializate, inclusiv cei delegați în cadrul acestora;</p>	<p>e) procurorii procuraturilor specializate, inclusiv cei delegați în cadrul acestora <u>și care au activat pentru o perioadă mai mare de un an, începând cu 1 ianuarie 2017, până la data intrării în vigoare a prezentei legi.</u></p>	<p>Propunem specificarea ca doar procurorii delegați în procuraturile specializate care au activat mai mult de 1 an în cadrul acestora să fie supuși evaluării. Considerăm că regula de 1 an este suficientă pentru ca evaluarea externă să-și atingă scopul scontat. La fel, reglementarea dată va fi similară cazurilor specificate la lit. a), c) și d) din prezentul articol.</p>
3	<p>g) candidații la funcțiile vacante din Procuratura Anticorupție și din Procuratura pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale, care au câștigat concursurile până la 31 decembrie 2025.</p>	<p>g) candidații la funcțiile vacante din Procuratura Anticorupție și din Procuratura pentru Combaterea Crimelor Organizate și Cauze Speciale, care au câștigat concursurile până la 31 decembrie 2025. <u>primii doi candidați clasati în concursurile finalizate până la 31</u></p>	<p>Considerăm necesar ca câștigătorii concursurilor pentru ocuparea tuturor funcțiilor enumerate în prezentul articol să fie supuși evaluării, ci nu doar candidații la funcțiile de procuror din procuraturile specializate. Este important ca toate persoanele noi care aspiră și au</p>

4 5		<p><u>decembrie 2025 pentru toate funcțiile menționate la lit. a)-e);</u></p> <p><u>h) judecătorii și procurorii care au eșuat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022;</u></p> <p><u>i) candidații pentru Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor și colegiile acestora care nu a fost evaluați conform Legii 26/2022.</u></p>	<p>șanse reale de a ocupa funcții care presupun evaluarea externă la fel să treacă prin procedura de vetting, ca și cu persoanele care deja sunt în funcție. În caz contrar va fi creată o asimetrie nejustificată față de persoanele care dețin funcțiile în raport cu persoanele care aspiră la aceste funcții. Pentru a reduce numărul persoanelor evaluate, propunem ca doar primii doi candidați clasați în concurs să fie evaluați. Evaluarea se va face după concurs. Dacă niciunui din cei 2 candidații nu vor trece vetting-ul, se va purcede la un nou concurs. Acest aspect însă trebuie menționat în completările la Legea cu privire la statutul judecătorului.</p> <p>Propunem suplinirea listei subiecților evaluării cu judecătorii și procurorii care au eșuat evaluarea prevăzută de Legea nr. 26/2022 și candidații pentru CSM, CSP și colegiile acestora care nu au fost evaluați conform Legii 26/2022. Deși numărul candidaților care nu au promovat evaluarea nu va fi foarte mare, totuși, este important ca aceștia să treacă prin procedura de vetting, pentru a elimina, sau a confirma, suspiciunile și dubiile ce planează asupra lor.</p> <p>În ceea ce privește CSM, CSP și colegiile acestora, acest lucru trebuie menționat aici, având în vedere că multe funcții în aceste organe vor rămâne vacante chiar și după 1 septembrie 2023, și nu vedem cum Legea 26/2022 va continua să activeze după această dată.</p>
--------	--	--	---

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

6	<p>(2) Nu sunt supuși evaluării conform prezentei legi:</p> <p>d) judecătorii și procurorii care au asigurat interimatul funcțiilor prevăzute la alin. (1) lit. a), c) și d), dar care la data intrării în vigoare a prezentei legi nu activează în cadrul sistemului judecătoresc sau al procuraturii;</p> <p>e) judecătorii și procurorii care nu fac parte din categoriile menționate în alin. (1).</p>	<p>(2) Nu sunt supuși evaluării conform prezentei legi:</p> <p>d) judecătorii și procurorii care au asigurat interimatul funcțiilor prevăzute la alin. (1) lit. a), c) și d), dar care la data intrării în vigoare a prezentei legi nu activează în cadrul sistemului judecătoresc sau al procuraturii;</p> <p>e) <u>d) judecătorii și procurorii care nu fac parte din categoriile menționate în alin. (1).</u></p>	<p>Propunem excluderea lit. d), or, prevederile alin.(1) din art.(3) se referă exclusiv la judecătorii și procurorii care se află în funcție, respectiv, litera în cauză este inutilă.</p>
7	<p>(4) Cererea de demisie depusă în condițiile alin. (2) lit. c) poate fi retrasă doar în interiorul termenului de 20 de zile. Depunerea cererii de demisie după expirarea acestui termen, indiferent de motiv, se echivalează cu nepromovarea evaluării.</p>	<p>(4) Cererea de demisie depusă în condițiile alin. (2) lit. c) poate fi retrasă doar în interiorul termenului de 20 de zile. Depunerea cererii de demisie după expirarea acestui termen, indiferent de motiv, se echivalează cu nepromovarea evaluării. <u>De la data depunerii cererii de demisie, judecătorul sau procurorul respectiv nu adoptă și nu participă la adoptarea actelor de dispoziție.</u></p>	<p>Importanța acestei norme derivă din necesitatea excluderii posibilității de abuz și arbitrar din partea judecătorilor și procurorilor care au decis să nu treacă evaluarea, însă care încă se află în funcție. Pe ultima sută de metri aceștia ar putea să emite acte de dispoziție contradictorii, așa cum a fost în cazul judecătorilor de la CSJ care în 2023 și-au dat demisia pentru a nu trece evaluarea, însă care au emis până la demisie unele decizii greu de înțeles logic, însă cu implicații financiare majore.</p>
8	<p>(5) La data recepționării cererii de demisie, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor sau, după caz, Procurorul General informează despre aceasta comisia de evaluare corespunzătoare. Soluționarea cererii de demisie are loc în cel mult 10 zile de la expirarea termenului prevăzut la alin. (3), cu informarea comisiei de evaluare despre hotărârea luată.</p>	<p>(5) La data recepționării cererii de demisie, Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Procurorilor sau, după caz, Procurorul General informează despre aceasta comisia de evaluare corespunzătoare. Soluționarea cererii de demisie are loc în cel mult 10 zile de la expirarea termenului prevăzut la alin. (3), cu informarea comisiei de evaluare despre hotărârea luată. <u>Judecătorii și procurorii care au demisionat astfel nu pot candida pentru a deveni din nou judecători sau procurori timp de 7 ani.</u></p>	<p>Importanța acestei norme derivă din necesitatea excluderii posibilității ca judecătorii și procurorii să demisioneze doar pentru ca să nu fie supuși vetting-ului, iar peste un termen scurt (câteva luni – un an sau doi) să revină în sistem.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

9	<p>Articolul 4. Competența, mandatul și finanțarea activității comisiilor de evaluare</p> <p>(7) Membrii naționali ai comisiilor de evaluare beneficiază lunar de o indemnizație echivalentă cu mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție, stabilit la data intrării în vigoare a prezentei legi.</p>	<p>Articolul 4. Competența, mandatul și finanțarea activității comisiilor de evaluare</p> <p>(7) Membrii naționali ai comisiilor de evaluare beneficiază lunar de o indemnizație echivalentă cu mărimea dublă a salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție, stabilit la data intrării în vigoare a prezentei legi. <u>În mărime de 125% din salariului de bază al judecătorului Curții Supreme de Justiție care a promovat evaluarea externă</u></p>	<p>Din câte se pare, persoanele care vor promova evaluarea vor primi o dublare de salariu. Prin urmare, formula de remunerare prevăzută în Legea nr. 26 nu mai este aplicabilă. Propunem ca membrii naționali ai comisiilor de evaluare să fie remunerați cu 125% din salariul judecătorilor CSJ. Astfel, va fi asigurată racordarea salariilor la realitățile economice și va fi asigurat echilibrul și echitatea în raport cu alte persoane.</p>
10	<p>Articolul 5. Independența comisiilor de evaluare</p> <p>(6) Membrii comisiilor de evaluare și șefii secretariatelor acestora beneficiază de imunitate funcțională și nu pot fi trași la răspundere pentru opinia exprimată în exercitarea mandatului și a atribuțiilor. Urmărirea penală împotriva acestora este pornită de Procurorul General, cu acordul comisiei de evaluare corespunzătoare. În cazul infracțiunilor specificate la art. 243, 324-326 și 330² din codul penal, precum și în caz de infracțiune flagrantă, acordul respectiv nu este necesar.</p>	<p>Articolul 5. Independența comisiilor de evaluare</p> <p>(6) Membrii comisiilor de evaluare și șefii secretariatelor acestora beneficiază de imunitate funcțională și nu pot fi trași la răspundere pentru opinia exprimată în exercitarea mandatului și a atribuțiilor. Urmărirea penală împotriva acestora este pornită de Procurorul General, cu acordul comisiei de evaluare corespunzătoare. În cazul infracțiunilor specificate la art. 243, 324-326 și 330² din codul penal, precum și în caz de infracțiune flagrantă, acordul respectiv nu este necesar. Aceasta încetează dacă în termen de 10 zile Comisia nu-și dă acordul pentru continuarea acesteia. Hotărârea Comisiei de evaluare referitor la continuarea urmăririi penale se publică pe pagina web a Comisiei.</p>	<p>Imunitatea funcțională nu va fi în stare să protejeze membrii comisiilor de evaluare, în special având în vedere că însuși Procurorul General și adjuncții lui vor fi evaluați. Astfel, propunem lărgirea acesteia. În cazul în care vor exista temeieri veridice și certe cu privire la necesitatea desfășurării urmăririi penale împotriva unui membru ai comisiei de evaluare, este puțin probabil ca membrii comisiilor de evaluare să nu dea acordul pentru continuarea acesteia, or, faptul dat va compromite în sine tot procesul de evaluare și va lăsa suspiciuni asupra tuturor membrilor comisiilor de evaluare.</p>
11	<p>Articolul 6. Componența comisiilor de evaluare</p> <p>(2) În scopul numirii membrilor prevăzuți la alin. (1) lit. a), fracțiunile parlamentare prezintă Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului informația despre candidații propuși de acestea. Comisia juridică, numiri și</p>	<p>Articolul 6. Componența comisiilor de evaluare</p> <p>(2) În scopul numirii membrilor prevăzuți la alin. (1) lit. a), fracțiunile parlamentare prezintă Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului informația despre candidații propuși de acestea. <u>Candidatul propus de</u></p>	<p>Propunem reglementarea expresă în alin.(2) a cazurilor când este posibilă respingerea candidatului propus de către opoziție și excluderea acestei reglementări din</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

12	<p>imunități examinează candidaturile propuse și aprobă, cu votul majorității membrilor comisiei, rapoarte cu referire la fiecare candidat. Proiectele hotărârilor de Parlament se elaborează de Comisia juridică, numiri și imunități pentru fiecare candidat și se prezintă în plenul Parlamentului pentru a fi dezbătute și adoptate cu majoritatea prevăzută la alin. (1).</p> <p>(3) Dacă una dintre fracțiunile parlamentare nu asigură desemnarea candidaturii în termenul prevăzut, Comisia juridică, numiri și imunități înaintează proiectele hotărârilor de Parlament și rapoartele pentru candidații propuși conform alin. (2) spre dezbateri în plenul Parlamentului. Candidatul poate fi respins de către Parlament doar dacă nu întrunește cerințele prevăzute la art. 7 alin.(1). Decizia de respingere poate fi contestată potrivit Codului Administrativ.</p>	<p><u>opoziție poate fi respins doar dacă nu întrunește cerințele prevăzute la art. 7 alin. (1).</u> Comisia juridică, numiri și imunități examinează candidaturile propuse și aprobă, cu votul majorității membrilor comisiei, rapoarte cu referire la fiecare candidat. Proiectele hotărârilor de Parlament se elaborează de Comisia juridică, numiri și imunități pentru fiecare candidat și se prezintă în plenul Parlamentului pentru a fi dezbătute și adoptate cu majoritatea prevăzută la alin. (1).</p> <p>(3) Dacă una dintre fracțiunile parlamentare nu asigură desemnarea candidaturii în termenul prevăzut, Comisia juridică, numiri și imunități înaintează proiectele hotărârilor de Parlament și rapoartele pentru candidații propuși conform alin. (2) spre dezbateri în plenul Parlamentului. Candidatul poate fi respins de către Parlament doar dacă nu întrunește cerințele prevăzute la art. 7 alin.(1). Decizia de respingere poate fi contestată potrivit Codului Administrativ.</p>	<p>alin.(3), or, acesta se referă la situația când o anumită fracțiune parlamentară nu-și înaintează niciun candidat.</p> <p>Totodată, propunem excluderea reglementării faptului că decizia de respingere a candidatului este pasibilă de contestare în ordinea contenciosului administrativ, or, acest fapt este o decizie cu caracter exclusiv politic.</p>
13	<p>Articolul 11. Criteriile de evaluare</p> <p>(2) Se consideră că subiectul nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia a stabilit că:</p> <p>a) în ultimii 5 ani a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, sau, după caz, a procurorilor, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, care se referă la situațiile când Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit anterior că judecătorul sau, după caz, procurorul</p>	<p>Articolul 11. Criteriile de evaluare</p> <p>(2) Se consideră că subiectul nu corespunde cerințelor de integritate etică dacă Comisia a stabilit că:</p> <p>a) în ultimii 5 ani a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, sau, după caz, a procurorilor, precum și dacă a avut un comportament arbitrar sau a emis acte arbitrare, <u>așa cum acest termen este definit în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului</u> care se referă la situațiile când</p>	<p>Este nerealist ca CtEDO acum să dea o hotărâre definitivă cu privire la situațiile juridice de la nivel național care s-au consumat cu mai puțin de 5 ani în urmă. Cu alte cuvinte, norma dată nu poate fi aplicată, de aceea propunem excluderea acesteia.</p> <p>Sintagma „arbitrar” presupune per se „intenție sau neglijență gravă”. În redacția actuală la lit. a) se creează un pleonasm. Alternativ ar putea fi scris – „a emis cu</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

14	<p>a acționat în mod arbitrar cu intenție sau neglijență gravă;</p> <p>(4) În procesul de evaluare a integrității financiare a judecătorului, Comisia de evaluare poate verifica:</p> <p>a) respectarea de către subiectul evaluării a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, de veniturile impozabile și de achitarea drepturilor de import și celor de export;</p> <p>b) respectarea de către subiectul evaluării a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;</p> <p>c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia subiectului evaluării ori a persoanelor indicate la alin. (5), precum și cheltuielile legate de întreținerea bunurilor respective;</p> <p>d) sursele de venit ale subiectului evaluării și, după caz, ale persoanelor indicate la alin. (5);</p> <p>e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care subiectul evaluării, persoana indicată la alin. (5) sau persoana juridică, în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi, este parte contractantă;</p> <p>f) dacă există sau nu donații în care subiectul evaluării sau persoana specificată la alin. (5) are statut de donatar sau de donator;</p> <p>g) alte aspecte relevante pentru identificarea originii averii subiectului evaluării și pentru justificarea acesteia.</p>	<p>Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit anterior că judecătorul sau, după caz, procurorul a acționat în mod arbitrar cu intenție sau neglijență gravă;</p> <p>(4) În procesul de evaluare a integrității financiare a judecătorului, Comisia de evaluare poate verifica:</p> <p>a) respectarea de către subiectul evaluării a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, de veniturile impozabile și de achitarea drepturilor de import și celor de export;</p> <p>b) respectarea de către subiectul evaluării a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;</p> <p>e) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia subiectului evaluării ori a persoanelor indicate la alin. (5), precum și cheltuielile legate de întreținerea bunurilor respective;</p> <p>d) sursele de venit ale subiectului evaluării și, după caz, ale persoanelor indicate la alin. (5);</p> <p>e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care subiectul evaluării, persoana indicată la alin. (5) sau persoana juridică, în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi, este parte contractantă;</p> <p>f) dacă există sau nu donații în care subiectul evaluării sau persoana specificată la alin. (5) are statut de donatar sau de donator;</p> <p>g) alte aspecte relevante pentru identificarea originii averii subiectului evaluării și pentru justificarea acesteia.</p>	<p>intenție sau neglijență gravă acte care contravin normelor imperative”.</p> <p>Propunem excluderea integrală a alin. (4), având în vedere că comisia de evaluare poate verifica orice stare de fapt și de drept, pentru a asigura corectitudinea aprecierii criteriilor de evaluare. Astfel, acest text este de prisos. Mai mult, textul dat are un efect păgubos, deoarece impune comisiile să verifice aspecte minore care nu sunt esențiale pentru promovarea evaluării (ex. respectarea termenului pentru depunerea declarației de avere și interese personale, contracte de împrumut, etc). Oricum, metodologiile de evaluare sunt stabilite de către comisiile de evaluare, în acest mod, prevederile din alin.(4) doar vor îngreuna activitatea comisiilor și nu va aduce plus valoare.</p>
----	--	--	---

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	(7) La aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2)–(3), actele sau constatările altor entități cu competențe în domeniile respective nu au valoare prestabilită pentru Comisia de evaluare. Constatările din hotărârile judecătorești irevocabile se iau în considerare, în mod obligatoriu, de Comisia de evaluare.	(6) La aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2)–(3), actele sau constatările altor entități cu competențe în domeniile respective nu au valoare prestabilită pentru Comisia de evaluare. Constatările din hotărârile judecătorești irevocabile se iau în considerare, în mod obligatoriu, de Comisia de evaluare, <u>decât dacă aceasta sunt considerate de către Comisie ca fiind arbitrare sau vădit nerezonabile.</u>	Propunem completarea alin.(6) cu fraza indicată, pentru a face posibilă evaluarea criteriului privind integritatea etică a persoanei evaluate prevăzut la art.11 alin.(2) lit. a) din prezentul proiect.
15	Articolul 14. Acumularea informației (7) Comunicarea cu subiectul evaluat are loc în formă electronică, prin utilizarea de către acesta a sistemului de poștă electronică al instanțelor de judecată sau, după caz, a procuraturii. În cazul lipsei adresei de poștă electronică în sistemul respectiv, se utilizează adresa de poștă electronică personală a judecătorului.	Articolul 14. Acumularea informației (7) Comunicarea cu subiectul evaluat are loc în formă electronică, prin utilizarea de către acesta a sistemului de poștă electronică al instanțelor de judecată sau, după caz, a procuraturii. În cazul lipsei adresei de poștă electronică în sistemul respectiv, se utilizează adresa de poștă electronică personală a judecătorului.	Propunem excluderea obligativității folosirii poștei guvernamentale din domeniul justiție, or, acesta deseori are probleme serioase de lucru. Acest fapt a fost constat de către comisia pre-vetting. Propunem ca să fie lăsată la discreția judecătorului / procurorului ce poștă să folosească, cea guvernamentală, sau cea personală.
16	Articolul 16. Audierea (1) După analiza informației acumulate, completul de evaluare îi comunică subiectului evaluării, în formă scrisă, toate dubiile pe care le are în privința acestuia și care urmează a fi discutate în cadrul audierii, oferindu-i acces la materialele din dosarul de evaluare în legătură cu dubiile respective.	Articolul 16. Audierea (1) După analiza informației acumulate, completul de evaluare îi comunică subiectului evaluării, în formă scrisă, toate dubiile pe care le are în privința acestuia și care urmează a fi discutate în cadrul audierii, oferindu-i acces la materialele din dosarul de evaluare în legătură cu dubiile respective.	Dubiile pe care le are comisia față de subiectul evaluării pot să dispară urmare explicațiilor, până a avea loc audierile. Din acest motiv, propunem ajustarea normei. Totodată, pentru o precizie și claritate mai sporită, propunem înlocuirea sintagmei „în legătură cu” cu sintagma „pertinente pentru”.
17	(3) Audierea are loc în ședință publică, care se înregistrează prin mijloace audio și video de către	(3) Audierea are loc în ședință publică, care se înregistrează prin mijloace audio și video de către	Propunem excluderea sintagmei în cauză, or, aceasta vine în contradicție cu principiul transparenței.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

<p>18</p>	<p>Secretariatul Comisiei de evaluare. Înregistrarea respectivă se anexează la dosar și nu se plasează on-line, decât cu acordul subiectului evaluării. La solicitarea motivată a subiectului evaluării, dacă acest lucru este necesar pentru asigurarea ordinii publice, protecția vieții private sau moralității, audierea sau o parte a acesteia poate avea loc în ședință închisă. Dacă subiectul evaluării a refuzat expres să participe la audiere, evaluarea va continua în baza informației acumulate de completul de evaluare, fără desfășurarea audierii.</p>	<p>Secretariatul Comisiei de evaluare. Înregistrarea respectivă se anexează la dosar și nu se plasează on-line, decât cu acordul subiectului evaluării. La solicitarea motivată a subiectului evaluării, dacă acest lucru este necesar pentru asigurarea ordinii publice, protecția vieții private sau moralității, audierea sau o parte a acesteia poate avea loc în ședință închisă. Dacă subiectul evaluării a refuzat expres să participe la audiere, evaluarea va continua în baza informației acumulate de completul de evaluare, fără desfășurarea audierii.</p> <p><u>(4) Înregistrările video a audierilor desfășurate în ședințe publice se plasează pe pagina web oficială a Comisiei de evaluare în cel mult 3 zile de la data audierii.</u></p>	<p>Candidații audiați sunt protejați prin posibilitatea de a solicita ședință închisă, în cazul în care îi poate fi afectată nejustificat și semnificativ viața privată sau moralitatea. În rest, publicul larg trebuie să aibă posibilitatea să cunoască despre întrebările adresate candidatului audiat. Mai mult, prevederea dată pune sub pericol comisiile de evaluare, or, atacurile asupra activității acestora sunt de neevitat. Astfel, în cazul în care nu va fi publice și transparente audierilor candidaților, comisiilor le va fi mai dificil să facă față și să combată criticile și atacurile.</p> <p>Propunem reintroducerea obligativității publicării înregistrării video a audierilor publice. Aceasta va spori încrederea în procesul de evaluare și va proteja comisia de atacuri gratuite. Publicarea este deosebit de importantă mai ales în contextul Moldovei, unde procesul de vetting încearcă să fie compromis de subiecții evaluați și unii politicieni. Pana acum înregistrările audierilor au fost publicate pe net și acest fapt nu a generat probleme. Excluderea publicării, în schimb, creează premise pentru probleme mari. Mai mult, excluderea publicării înregistrării este illogică atât timp cât ședințele sunt Comisiei sunt de regulă publice, iar ședințele CSM, la care vor fi examinate rapoartele, sunt difuzate online.</p>
<p>19</p>	<p>(5) Subiectul evaluării are următoarele drepturi:</p>	<p>(5) Subiectul evaluării are următoarele drepturi:</p>	<p>Norma dată reglementează drepturile subiectului evaluării în cadrul audierilor. Considerăm că, persoana</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	<p>a) să ofere explicații în cadrul audierii cu privire la dubiile comunicate conform alin. (1);</p> <p>b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;</p> <p>c) să ia cunoștință de materialele dosarului de evaluare până la audiere;</p> <p>d) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră relevante, dacă s-a aflat în imposibilitatea de a le prezenta anterior;</p> <p>e) să solicite audierea sa în ședință închisă;</p> <p>f) să nu mărturisească împotriva sa;</p> <p>g) să solicite recuzarea membrului Comisiei de evaluare.</p>	<p>a) să ofere explicații în cadrul audierii cu privire la dubiile comunicate conform alin. (1);</p> <p>b) să fie asistat de un avocat sau de un avocat stagiar pe parcursul procedurii de evaluare;</p> <p>e) să ia cunoștință de materialele dosarului de evaluare până la audiere;</p> <p>d) c) să prezinte, în formă scrisă, date și informații suplimentare pe care le consideră relevante, dacă s-a aflat în imposibilitatea de a le prezenta anterior;</p> <p>e) d) să solicite audierea sa în ședință închisă.</p> <p>f) să nu mărturisească împotriva sa;</p> <p>g) e) să solicite recuzarea membrului Comisiei de evaluare.</p>	<p>evaluată nu poate fi reprezentată de către avocat / avocat stagiar în timpul audierilor, or, subiectul evaluării trebuie să răspundă personal la întrebările comisiei.</p> <p>Considerăm nepotrivită formularea de la lit. f), or, odată ce candidatul a acceptat audierile, acesta este obligat să răspundă la toate întrebările comisiei, iar orice declarație efectuată de către candidatul audiat poate fi folosită ulterior împotriva sa. Altă situație ar fi ca candidatul să nu fie obligat să recunoască comiterea unei infracțiuni.</p>
<p>20</p>	<p>Articolul 17. Raportul cu privire la evaluare</p> <p>(1) În urma evaluării, completul de evaluare întocmește un raport motivat cu privire la evaluare, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și propunerea privind promovarea sau nepromovarea evaluării.</p>	<p>Articolul 17. Raportul cu privire la evaluare</p> <p>(1) În urma evaluării, completul de evaluare întocmește <u>aprobă</u> un raport motivat cu privire la evaluare în limba română, care trebuie să cuprindă <u>cuprinde</u> faptele relevante, motivele și propunerea privind promovarea sau nepromovarea evaluării.</p>	<p>Întocmirea proiectului de raport este obligația membrului raportor al comisiei de evaluare (a se vedea art.15 alin.(5) din proiect). Comisa urmează să aprobe raportul.</p> <p>Totodată, propunem de a fi specificat ca raportul să fie întocmit în limba română, pentru a exclude practica actuală de adoptare a deciziilor în limba engleză și traducerea ulterioară în română. Acest lucru necesită un volum mare de muncă în plus, deoarece membrii internaționali ai comisiei de evaluare cer ca versiunea engleză să fie impecabilă. În regulamentul de activitate a comisiei pre-vetting a fost prevăzut că deciziile se redactează și se aprobă în engleză, ceea ce a creat dificultăți și a făcut ca procesul de evaluare să fie mai lent și anevoios.</p>

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

21	(4) Se consideră că subiectul evaluării nu a promovat evaluarea dacă s-a constatat existența unuia sau mai multor temeuri de necorespondere cu criteriile prevăzute la art. 11.	(4) Se consideră că subiectul evaluării nu a promovat evaluarea <u>Propunerea privind nepromovarea evaluării este făcută</u> dacă s-a constatat existența unuia sau mai multor temeuri de necorespondere cu criteriile prevăzute la art. 11.	Propunem ajustarea redacțională a normei, pentru a asigura o claritate și precizie mai sporită acesteia, or nepromovarea va fi decisă de către CSM sau CSP.
22	(5) Subiectul evaluării în privința căruia a fost aprobat un raport de evaluare nu participă la adoptarea actelor de dispoziție până la emiterea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii, a ordinului Procurorului General sau după caz, a decretului Președintelui Republicii Moldova de eliberare din funcție.	(5) Subiectul evaluării în privința căruia a fost aprobat un raport de evaluare nu participă la adoptarea actelor de dispoziție până la emiterea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii, <u>sau</u> a ordinului Procurorului General sau după caz, a decretului Președintelui Republicii Moldova de eliberare din funcție a <u>Procurorului General sau a adjuncților acestuia</u> .	Propunem suplینirea redacțională a normei, pentru a specifica în ce caz urmează a fi emis decret prezidențial.
23	(6) Raportul de evaluare se expediază subiectului evaluării, la adresa de poștă electronică a acestuia și Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliului Superior al Procurorilor. În aceeași zi, Comisia de evaluare publică pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării. Raportul cu privire la evaluare se publică, luându-se măsurile necesare pentru protecția vieții private a subiectului evaluării și a altor persoane, pe pagina web oficială a comisiilor de evaluare în cel mult 3 zile de la adoptarea hotărârii indicate la art. 18 alin. (2).	(6) Raportul de evaluare se expediază subiectului evaluării, la adresa de poștă electronică a acestuia și Consiliului Superior al Magistraturii sau, după caz, Consiliului Superior al Procurorilor . În aceeași zi, Comisia de evaluare publică pe pagina sa web oficială informația despre rezultatul evaluării. Raportul cu privire la evaluare se publică, luându-se măsurile necesare pentru protecția vieții private a subiectului evaluării și a altor persoane, pe pagina web oficială a comisiilor de evaluare în cel mult 3 zile de la adoptarea hotărârii indicate la art. 18 alin. (2).	Remiterea raportului de evaluare în format electronic către CSM și CSP este inutilă, or, în câteva zile, acestora trebuie să le fie expediat întregul dosar de evaluare pe suport de hârtie și format electronic (alin.(7) al aceluiași articol). Propunem renunțarea la această birocrație inutilă.
24	(7) În cel mult 3 zile de la adoptare, raportul de evaluare semnat de președintele Comisiei de evaluare se transmite Consiliului Superior al Magistraturii sau, după	(7) În cel mult 3 zile de la adoptare, raportul de evaluare semnat de președintele Comisiei de evaluare se transmite Consiliului Superior al Magistraturii sau, după	Considerăm importantă suplینirea normei după cum a fost indicat, din următoarele considerente: 1) va fi reglementat că traducerea actelor nu se expediază; 2)

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

	caz, Consiliului Superior al Procurorilor și pe suport de hârtie, împreună cu o copie în formă electronică a dosarului de evaluare, care să conțină toate materialele aferente evaluării, acumulate de comisia de evaluare.	caz, Consiliului Superior al Procurorilor și pe suport de hârtie, împreună cu o copie în formă electronică a dosarului de evaluare, care să conțină toate materialele <u>aferente evaluării, acumulate de comisia de evaluare în limba română pe care se întemeiază raportul.</u>	va fi reglementat că se expediază doar actele relevante, care au avut importanță la emiterea raportului. Faptul dat va elimina surplusul de copii de acte neimportante, astfel, va fi ușurată activitatea și asigurată o mai precisă examinare a cauzei.
25	Articolul 18. Examinarea de către Consiliul Superior al Magistraturii sau Consiliul Superior al Procurorilor a rezultatelor evaluării (5) Judecătorul sau, după caz, procurorul eliberat din funcție conform alin. (4): a) nu are dreptul de a exercita funcția de judecător sau, după caz, procuror, timp de 7 ani din data rămânerii definitive a hotărârii consiliului respectiv, a ordinului Procurorului General sau, după caz, a decretului Președintelui Republicii Moldova;	Articolul 18. Examinarea de către Consiliul Superior al Magistraturii sau Consiliul Superior al Procurorilor a rezultatelor evaluării (5) Judecătorul sau, după caz, procurorul eliberat din funcție conform alin. (4): a) nu are dreptul de a exercita funcția de judecător sau, după caz, procuror, timp de 7 ani din data rămânerii definitive a hotărârii consiliului respectiv <u>Consiliului Superior al Magistraturii</u> , a ordinului Procurorului General sau, după caz, a decretului Președintelui Republicii Moldova <u>de eliberare din funcție a Procurorului General sau a adjuncților acestuia;</u>	Propunem ajustarea redacțională a normei, pentru a asigura o claritate și precizie mai sporită acesteia. Suspendarea procurorilor va fi până la ordinul Procurorului General, nu până la hotărârea CSP, or procurorii sunt demși prin ordinul Procurorului General, nu prin hotărârea CSP.
26	Articolul 19. Contestarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau Consiliului Superior al Procurorilor (1) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii, după caz, a Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată de către subiectul evaluării în termen de 15 zile de la primirea prin email a actului respectiv	Articolul 19. Contestarea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii sau Consiliului Superior al Procurorilor (1) Prin derogare de la prevederile Codului administrativ, hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii, după caz, a Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată de către subiectul evaluării <u>și de către comisia de evaluare</u> în termen de 15 zile de la primirea prin email a actului respectiv	Considerăm important de a acorda posibilitatea comisiilor de evaluare de a contesta hotărârile consiliilor de auto-administrare a judecătorilor și procurorilor. Or, acestea poate să aibă o opinie diferită față de comisiile de evaluare, care, nu obligatoriu vor fie argumentate și corecte. Respectiv, considerăm important ca și comisiilor de evaluare să le fie acordat dreptul de a-și apăra poziția în fața unui tribunal independent. Mai mult, în Moldova nu există avocatul public, cum această

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

27	(2) Contestația se depune la Curtea Supremă de Justiție și se examinează în termen de cel mult 30 de zile de un complet format din 3 judecători, care au promovat evaluarea și nu au activat în cadrul Curții Supreme de Justiție până la data de 31 decembrie 2022.	(2) Contestația se depune la Curtea Supremă de Justiție și se examinează în termen de cel mult 30 de zile de un complet format din 3 judecători, care au promovat evaluarea <u>externă</u> și nu au activat în cadrul Curții Supreme de Justiție până la data de 31 decembrie 2022.	instituție este în Albania. Respectiv, comisiile de evaluare trebuie să aibă posibilitatea să acționeze în interes public, în caz că vor considera că hotărârile CSM și CSP nu sunt justificate. În situația în care judecătorii de la CSJ vor fi deja trecuți prin procedura de evaluare, nu mai este justificat de a limita posibilitatea judecătorilor care au activat până la 31 decembrie 2022 de a examina contestațiile. Or, buna-credință și integritatea acestora deja va fi constatată prin raportul comisiei de evaluare și hotărârea CSM-ului, la fel trecut prin evaluare.
28	(6) Curtea Supremă de Justiție admite contestația doar dacă constată că în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise de către Comisia de evaluare erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea evaluării.	(6) Curtea Supremă de Justiție admite contestația doar dacă constată că în cadrul procedurii de evaluare, au fost admise de către Comisia de evaluare erori procedurale grave care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare sau că există circumstanțe de fapt care puteau duce la promovarea <u>sau nepromovarea</u> evaluării.	În cazul în care este acordat dreptul comisiilor de evaluare de a contesta hotărârile CSM și CSP, este necesară de a fi ajustat și norma în cauză, după cum a fost indicat.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva